

jen rekursnímu soudu důvodem, aby třeba z moci úřední doručení k rukám vlastníka okresnímu soudu uložil, neboť přísluší-li rekurs jen osobě hospodařící, může ona uplatňovati porušení předpisů o výpovědi jen potud, pokud sama se tím stíženou býti jeví (§ 9 nesp. říz.), zájmu cizích hájiti povolána není. Pravda, že dle § 3 zák. o poz. úř. zastupuje Pozemkový úřad na venek jeho předseda nebo náměstek předsedy, ale tím nijak ještě není řečeno, kdo má podpisovati podání, s agendou spojená, neboť to jest již věcí vnitřního zařízení Pozemkového úřadu, jímž se strana stížená cítiti nemůže, protože se to jejích práv nedotýká. Zde dosti jest, že podání pochází od Pozemkového úřadu, což stížnost ani nepopírá. Stížnost podána býti může dle § 20 jen z důvodu, že nešetřeno předpisů zákona náhradového o výpovědi t. j. části I. c) nebo-li §§ 12—25, nelze ji tedy podávati z důvodu, že nešetřeno jiných předpisů téhož zákona nebo dokonce předpisů zákona jiného než náhradového, zejména tedy ne z toho důvodu, že nejsou posud rozhodnuty otázky § 3 lit. a) a § 11 záborového zákona, otázky to, jež rozhoduje Pozemkový úřad § 7 čís. 1 a § 11 čís. 1 zák. o poz. úř. a nikoli soud, a jež nejsou upraveny ani dotčeny v §§ 12—25 náhr. zák., takže ať se věc v nich jakkoli má, o nešetření těchto paragrafu nemůže býti řeči. Ostatně podléhají záboru a tudíž i převzetí (§ 5 zábor. zák., § 2 zák. náhrad.) i nemovitosti § 3 lit. a) a § 11 zábor. zák. tak dlouho, dokud nebyly pravoplatným výrokem Pozemkového úřadu ze záboru vyloučeny, pokud se týče propuštěny a může se vyloučení neb propuštění státi kdykoli i po výpovědi, i není proto v §§ 12—25 náhr. zák. uvedeno jako podmínka výpovědi.

Čís. 1925.

Při vyměřování bolestného jest přihlížeti též k osobním poměrům poškozeného a ke kupní síle peněz v době vynesení rozsudku první stolice.

(Rozh. ze dne 17. října 1922, Rv I 267/22.)

Žalobce, prokurista banky, utrpěl dne 30. ledna 1919 při prohlídce továrny žalované společnosti těžký úraz. Rozsudkem ze dne 12. září 1921 přiznal mu procesní soud první stolice bolestné 15.000 Kč. Odvolací soud rozsudek potvrdil. Důvody: Odvolatelka vytýká, že soud první stolice přisuzuje bolestného 15.000 Kč, opírá se o ocenění bolestného znalci, ačkoliv tito k tomu povolání nejsou a bolestné určení má soud sám. Znalci odhadli bolestné vzhledem na nynější devalvací peněz a, poněvadž prý pro výši bolestného rozhodna jest doba úrazu, 30. ledna 1919, bylo by dle kursu koruny československé v Curychu v době té přiměřeným a dostatečným bolestné 3.600 Kč. Odvolání dlužno v tom přisvědčiti, že není věcí znalců výši bolestného odhadnouti a že toliko o intenzitě a trvání bolesti, s úrazem spojených, jak toho soud první stolice také jen žádal, měli býti slyšeni. Soud první stolice neopírá své rozhodnutí o výši bolestného jen o posudek znalců, nýbrž, uvažuje okolnosti, zjištěné v rozsudku mezitímním, dále zjištění trvání a sílu bolesti, sociální postavení žalobcovo a kupní sílu peněz, určil bolestné na 15.000 Kč a podotkl jen, že nemá důvodu, aby se odchýlil od posudků znalců, kteří touž částkou bolestné ocenili. Stanovil tedy soud první stolice výši bolest-

ného samostatně a nepřenechal je, jak odvolatelka ovšem neprávem vytýká, znalcům. Nesprávné posouzení vidí odvolání v tom, že soud prvě stolice vzal zřetel na sociální postavení žalobce jako významného úředníka velkého bankovního ústavu, ačkoliv bolesti mají prý býti u každého člověka stejně oceněny. Výtka ta není odůvodněnou. Dle § 1325 obč. zák. má poškozený nárok na bolestné, přiměřené vyšetřeným okolnostem. Odškodnění za vytrpěné bolesti možno jen tehdy označiti za přiměřené, přihlíženo-li mimo intenzitu a trvání bolesti tělesných i k osobním poměrů poškozeného. Neboť energie vůle, snášení bolesti, tudíž i citlivost, není u všech lidí stejná, úraz nepůsobí u každého stejné účinky, nýbrž účinky ty závisejí z velké části na poměrech, v nichž poškozený žije a bolestným má se právě umožniti, aby si poškozený zjednal pocit uspokojení a tím vyrovnal vytrpěné bolesti. Nakládání stejné bez ohledu na osobní poměry poškozeného bylo by nespravedlivým a nevyhovovalo by účelu bolestného. Odvolání tvrdí dále, že nervosa, u žalobce zjištěná, jest samozřejmým následkem zaměstnání žalobce jako člověka duševně pracujícího. Avšak žalovaná nejen, že ve sporu netvrdila, tím méně prokázala, že žalobce před úrazem byl nervosním, nýbrž opak toho, že žalobce před úrazem byl úplně zdravý, jest prokázán výpovědí znaleckého svědka MUDra K-a, jehož výpověď odvolání poukazem na lékařskou literaturu marně snaží se otřásti, jakož i posudkem znalců a soud prvě stolice to také v rozsudku mezitím zjistil. Poukazuje-li odvolání k tomu, že devalvace peněz v době vynesení rozsudku nemůže býti směrodatnou, nýbrž jen v době utrpěného úrazu, poněvadž by prý i soud vyšší při pokračování devalvace musil vyšší bolestné přisouditi, vytýká žalobce, že bylo věci žalované, bolestné zaplatiti hned po utrpěném úraze. Odvolání také přehlíží, že soudy vyšší přezkoumávají rozsudek jen na podkladu soudem prvým v době rozhodnutí zjištěném.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y

Dovolání, opírající se jedině o dovolací důvod § 503, čís. 4 c. ř. s., nelze přiznati oprávnění. Výtky, které dovolání činí v tomto směru napadenému rozsudku, jsou v podstatě tytéž, jež žalovaná strana již odvoláním uplatňovala a jež byly již vyvráceny rozhodovacími důvody druhé stolice. Nejvyšší soud poukazuje tedy na tyto důvody, k nimž ještě dodává toto: Není správným názor žalované strany, že bolestné má se vyměřiti podle kupní síly peněz v době úrazu, nikoliv podle kupní síly v době vydání rozsudku, protože bolestné jest náhradou za utrpěné bolesti a znamená jednak pohledávku žalující strany, jednak peněžní dluh druhé strany, vzniknuvší dobou úrazu, a že již z toho důvodu tato pohledávka pokud se týče dluh nemohou býti změněny pozdějšími skutečnostmi, kdežto změna kupní síly peněz jde od doby úrazu na nebezpečí věřitele. Především není případno, že bolestné jako náhrada za utrpěné bolesti jest co do své výše určeno již dobou úrazu. Nárok na bolestné má sice původ v úraze, avšak pro určení výše jeho jsou směrodatnými následky, jež teprve dle vyšetřených okolností se zjišťují, a teprve na základě tohoto zjištění může bolestné býti r o z s u d k e m určeno. Právě proto, že bolestné dle povahy své a účinku svého poškozenému má umožniti, by si

zjednal pocity příjemnosti, které jsou způsobilé vyvážití utrpěné bolesti a jiné následky úrazu, totiž nepříznivý vliv na zdravotní stav poškozeného a vubec podlomení duševní i tělesné činnosti jeho, žádá spravedlnost a slušnost, by bylo přihlíženo při vyměření bolestného i na kupní sílu a hodnotu peněz v době vynesení rozsudku. Uplatňuje-li dovolání v tomto ohledu, že by toto stanovisko vedlo k tomu, že by každá stolice musila vzít ohled na kupní cenu peněz v době, když ta která stolice ve věci rozhodovala a tak na př. druhá stolice musila by přisouditi více než stolice první a třetí více než druhá, stačí poukázati na to, že se ve vyšších stolicích nejedná o samostatné, na rozsudku první stolice nezávislé vyměření bolestného, nýbrž o přezkoumání rozsudku první stolice, vynesného dle stavu věci v době vynesení rozsudku první stolice. Taktč jest nemístnou námitka, že žalobce prý sám spor protahoval, pokud se týče opožděné podání žaloby zavinił, a že již proto nemá nároku, by byl při vyměření bolestného vzat zřetel na kupní cenu peněz v době vynesení rozsudku, neboť, nehledě ani k tomu, že tvrzení o protahování věci je nepřipustnou novotou, není ve spisech opory pro tuto domněnku. S hlediska nesprávného právního posouzení věci dovolání konečně ještě vytýká, že obě nižší stolice při vyměření bolestného neprávem berou zřetel i na sociální postavení žalobcevo, ačkoliv toto, stejně jako majetkové poměry poškozeného, vzhledem k rovnosti všech občanů před zákonem musí zůstatí mimo úvahu. Než odvolací soud, jak vidno z obsahu rozhodovacích důvodů, nevyslovuje, že žalobci přísluší nárok na větší bolestné pro jeho sociální postavení, nýbrž vychází ze stanoviska, že pro vyměření bolestného jsou směrodatnými nejen síla a trvání bolesti tělesných, nýbrž i osobní poměry poškozeného, na něž nepřijemné a škodlivé následky úrazu působí. Tento nárok pak odpovídá zákonu, jelikož bolestné dle svého účelu má býti vyměřeno dle vyšetřených okolností a jen souhrn těchto všech uvedených následků umožňuje posouzení, které příjemnosti a s jakým nákladem mohou u jednotlivých osob přijíti v úvahu.

Čís. 1926.

Není třeba, by dovolatel, uplatňuje dovolací důvod čís. 2 § 503 c. ř. s., navrhl i zrušení rozsudku prvního soudu.

Dovolací spis nemusí obsahovati pojmenování dovolacího soudu.

Kdo nemůže vrátiti vypůjčené věci, jest povinen, by nahradil jich cenu v době, kdy je měl vrátiti.

(Rozh. ze dne 17. října 1922, Rv I 432/22.)

Žalobce zapůjčil žalovanému v roce 1918 dva kožené kufry s tím, by je žalovaný po svém příchodu domů vrátil. Navrátil se domů, zaslal žalovaný roku 1920 žalobci dva proutěné kufry, jichž žalobce nepřijal a domáhal se žalobou vrácení dvou kožených kufrů, po případě náhrady 1100 Kč. Procesní soud první stolice žalobě vyhověl, shledav alternativní požadovanou náhradu přiměřenou vzhledem k poměrům nynějším. O d v o l a c í s o u d rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání a uvedl v otázkách, o něž tu jde,